

בס"ד. שלהי אדר תשע"ח

לכב' משפחות אנ"ש שליט"א דקהילת בית שמואל – חב"ד
virtualcommunity@sichosonline.org-ו

תזכורת לחג הפסח תשע"ח

הנסיון הראה, שכדאי שהבעה"ב והבעה"ב'סטע יקראו ביחד, כל יום השייך לו, בכדי להתכונן כדבעי ולמנוע היפך שמחת החג וכו', ואדרבא, לגרום לשמחת החג.

[נא לא לפרסם בשום אתר, בלי רשות בכתב מהעורך]

מספרי הטלפון שלי:

בנוא יארק: בית: 718 4936170. נייד: 347 4151122

אימייל: Rabbigarelik@sichosonline.org

מכירת חמץ: הכתובת שלי הוא 1468 יוניאן סט. (בין קינגסטאן לאלבאני עוו.)

בדרך כלל בין השעות 11-1 אחה"צ. 5-11 בערב. לשעות אחרות, ובכלל, כדאי לשלוח ווצאפ ולברר אם אני נמצא.

**ושנזכה לחגוג את החג בבית המקדש השלישי!
לוי יצחק גרליק**

* * *

כל הבא לקמן הוא רק "תזכורת", ובאתר sichosacademy.org ישנם עוד המון פרטים.

במשך חודש ניסן - כללי:

1. **תחנון:** אין אומרים תחנון.
2. **הנשיא:** מר"ח עד יום י"ג ניסן אומרים כל יום את ה"נשיא".
3. **ברכת האילנות:** בחודש ניסן אומרים ברכה מיוחדת על האילנות, שהוציאו פרח.
4. **תענית בכורות:** אם ישנו בכור בבית, [או שהאבא צם עבור בנו הבכור] להזכיר לו לגמור את המסכת לערב פסח. אם אינו מספיק – יכול להשתתף בסיום שהרב יעשה בבית הכנסת בערב פסח.
5. **מצה:** לא אוכלים מצה שמורה עד ליל הסדר. מותר לתת לילדים מצת-מכונה או עשירה וכיו"ב הכשרה לפסח (עד ערב פסח), אם לא משתמשים בה בפסח.
6. **מבצע מצה למכירים:** מהמבצעים הראשונים של הרבי, הי' לחלק מצה שמורה למכירים (ידידים, רופאים, שכנים וכו' שבאים אתם בקשר במשך השנה). בכדי להקל, צא"ח ב.נ.י. פתחו אתר שדרכו יכולים לסדר את זה והם ישלחו את המצות וכו': giftmatzah@gmail.com
7. **מעות חיטים:** לתת מעות חיטים ובפרט האמא (ולחנך את הילדים בזה).
8. **לימוד ההלכות:** נהוג שהאבא והילדים מקדישים זמן ללמוד הלכות החג (עכ"פ – ה"תזכורת"....).
9. **ד' קושיות:** לחזור עם הילדים את ה"ד' קושיות".
10. **מכירת חמץ:** אחרי ר"ח האבא הולך לרב למכור את החמץ הן של הבית והן של המשרד, קאנטרי וכו'. אלה שנוסעים לצד מזרח, לדוגמא: מארה"ב לכיוון אירופא, אה"ק, מזרח הרחוק, או מאירופה לאה"ק, מזרח הרחוק וכו' - צריכים למכור את חמצם במקום שהם מגיעים. בני אה"ק או אירופאים שנוסעים לאמריקא (דהיינו לצד מערב) צריכים למכור במקום שהם יוצאים משם. בכל אופן – לדבר עכ"ז עם הרב.
11. **הנוסעים מביתם:** אלה שלא נשארים בביתם לחג הפסח, ואף אי לא ייכנס לביתם במשך החג, ומוכרים את ביתם/חמצם ע"י הרב, אין צריכים לבדוק את ביתם. וכדאי שידברו עם הרב אודות הפרטים בזה.
12. **הכשרת המטבח:** לסדר בעוד מועד אם צריכים עזרה בהכשרת המטבח. ב.נ.י. ר' שאלתיאל שיי לבוביק 1888gokosher.

13. **תרופות:** מי שלוקח/ת תרופות, לברר אצל הרופא האם הוא/היא מוכרח/ת לקחת אותם במשך החג. וא"כ - להתקשר לרב בעוד מועד **ולא לחכות עד הרגע האחרון!**
14. **ב' ניסן:** יארציט של אדמו"ר הרש"ב. ראה המנהגים של יום ההילולא בספר המנהגים ע' 86.
15. **י"א ניסן שנת הקט"ז** לעשות ההכנות המתאימות.
16. **תספורת:** להזכיר לאבא ולילדים להסתפר (ולא לחכות לערב פסח.... כי יש בזה כמה שאלות וכו'), כי מערב חג הפסח אחר חצות עד ערב חג השבועות נוהגין שלא להסתפר.
17. **בדיקת חמץ במשרד:** אם המשרד הוא רחוק מהבית, לברר אצל הרב מתי ואיך לעשות הבדיקת חמץ במשרד.

לקנות בהקדם:

1. **סט:** סט של בדיקת חמץ (דהיינו: שק קטן של נייר, נר של שעה, נוצת עוף וכף עץ ונייר וחוט לעטוף כל הנ"ל).
2. **מצות:** לקנות מספיק מצות ללילות הסדרים ושמונת ימי החג, אורחים וכו'.
3. **יין:** לקנות מספיק יין ללילות הסדרים (עדיף אדום) ושמונת ימי החג, ד' כוסות של אחרון של פסח, אורחים וכו'. **הצעה:** מי שיש אצלם בבית משרתת או עובדים שאינם יהודים וגם אלה שעושים "סדר ציבורי", כדאי שיקנו יין מבושל (ורק אם יוכלו ליזהר כדבעי אז שיקנו יין שאינו מבושל וכו').
4. **הגדות:** לקנות הגדות של פסח (עבור ההורים, האורחים) ובמיוחד – הגדות חדשות עבור הילדים עם ציורים כהוראת הרבי (אם אין להם משנה העברה או מהבית-ספר וכו').
5. **סידורים וברכונים:** נהוג שלא להשתמש בבית בסידורים וברכונים שמשתמשים בהם במשך השנה. ולכן מומלץ לקנות חדשים מיוחדים עבור פסח.
6. **מאזניים:** יש כאלה שקונים מאזניים (קטן) בכדי למדוד את השיעורים של מצה ומרור וכו'.
7. **נרונים:** מי שמשתמש ב"נרונים" להדלקת נרות שבת ויום טוב, שמוכרח לנקות אותם לפני השימוש הבא - להכין מספיק "נרונים" עבור ב' ימי החג, הראשונים והאחרונים.
8. **נרות ארוכים (כמו יארציט ליכט):** לכה"פ 2 נרות ארוכים (עבור אש ליו"ט, עבור נש"ק ובישול וכו') למי שלא משאיר גז דולק בבית. אבל אם יש משרתת

בבית, אפי' אם יש גז דולק, כדאי להדליק יארציט-ליכט כי לפעמים המשרתת סוגרת את הגז....

9. **בגדים ותכשיטים**: לקנות ליום טוב בגדים ותכשיטים לנשים כפי ממונו ואפשריותו.

10. **Carbon monoxide detector**: מי שמשאיר גז דולק, לוודא שהאוורור בבית הוא כדבעי ושיש להם carbon monoxide detector מתוקן ומעודכן וכו'.

11. **שקית עבור vacuum cleaner**: לקנות שקית חדשה כי בערב פסח מחליפים השקית.

לסדר את הקניות, עבור הדברים שיקנו יותר קרוב לחג, דהיינו:

1. דגים.
2. עופות.
3. זרוע (עבור הקערה), דהיינו ה"גערגל" (צואר העוף).
4. ביצים.
5. חסה.
6. חריין/מרור.
7. תפוחי אדמה.
8. בצל.
9. אגוזים.
10. פירות עבור החרוסת (תפוחים, אגסים ואגוזים=ניסלאך). ואם קונים פירות מארץ ישראל, ליזהר לקנותם - רק אם יש עליהם הכשר טוב ושאין עליהם חשש שמיטה, ערלה, ושהפרישו מהם תרומות ומעשרות וכו'.

שבת הגדול – ח' ניסן

* אחר תפילת מנחה אומרים את ההגדה, דהיינו מן הקטע "עבדים היינו" עד "לכפר על כל עונותינו" (בסוף הקטע של "על אחת כמה וכמה"). הרבי נהג לאמרה עם הציבור, בישיבה על מקומו. [באתר שלנו ישנו שיעור נפלא (באנגלית) מיוסד על לקו"ש חל"ב, למה שבת זו נקרא שבת "הגדול" ולמה קוראים ההגדה בשבת הגדול וכו'].

<http://theonlinerabbi.com/sichosonline/shabbos-hagodo/>

יום ראשון, ב' ניסן, יום ההילולא של אדמו"ר הרש"ב.

* ראה בספר המנהגים ע' 86 קטע "יום הילולא" אודות לימוד מתורתו והתוועדות וכו'.

מוצאי שבת הגדול

* ויהי נועם-ואתה קדוש: (בקביעות שנה זו) בתפילת ערבית מוצאי שבת קודש – אומרים¹ "ויהי נועם" ו"ואתה קדוש".

* קידוש לבנה: אם עדיין לא קידשו הלבנה, והלבנה ניראית, עורכים כעת קידוש לבנה.

* הבדלה: אחרי הבדלה מצניעים את הבשמים (אם זה קנמון) בחמץ (למרות שבשנה זו לא נצטרך להשתמש בזה).

יום שלישי – יום הבהיר י"א ניסן, יום ההולדת של הרבי, שנת הקט"ז

* אחרי התפילה מתחילים לומר פרק קיז בתהילים.

* ללמוד ה"היום יום" של היום וכו'. יום התבודדות וקבלת החלטות טובות בכל עניני התקשרות וכו'. וכדאי לקרוא מה שכתוב בספר המנהגים ע' 85 (בסופו) בענין זה.

יום רביעי בערב

* מי שיש לו מיישר שיניים = retainers, ובפרט אם זה "גשר" שאינו יכול להסירם (braces), או שיש לו שיניים תותבות - יזהר מלאכול חמץ מעכשיו או עכ"פ ישרה החמץ במים שלא ידבק, וינקה את השיניים היטב וכו' (וראה להלן מה לעשות מחר בערב).

יום חמישי, י"ג ניסן, יום ההילולא של הצמח צדק.

* ראה בספר המנהגים ע' 86 קטע "יום הילולא" אודות לימוד מתורתו והתוועדות וכו'.

* נשיא: בהמשך לאמירת הנשיא בימים שלפני זה, אומרים היום מ"זאת חנוכת המזבח" עד "כן עשה את המנורה", ואין אומרים ה"יהי רצון".

¹ ראה השקו"ט ב"אוצר מנהגי חב"ד" ע' יט.

בדיקת חמץ (ראה הזמן בלוח המקומי):
לוודא לפני בדיקת-חמץ שהאבא מכר את החמץ!! לא להתחיל בדיקת חמץ עד שזה לא מסודר.

1. בודקים את החמץ אחרי תפלת ערבית.
  2. מצניעים את החמץ שמשאירים לאכילה עד מחר בבוקר במקום משומר שהקטנים לא יכולים לקחתו. סוגרים ומסמנים את המקומות הנמכרים לגוי.
  3. מכינים: 1. **השקית** שבו שמים הפתיתים שמוצאים בשעת הבדיקה. 2. **כף של עץ**. 3. **נוצה**. 4. **נייר** שבו כורכים את כל הנייל אחרי הבדיקה. 5. **חוט** לקשור את הנייר. 6. **עשרה פתיתים**, כדלהלן:
- מניחים במקומות שונים בבית עשרה פתיתי חמץ קשה (טוב שיהיו ממשוהו שלא מתפורר), כל אחד מהם פחות מכזית, כ"א כרוך בפיסת נייר, אך לא בנייר כסף כי זה לא נשרף היטב. טוב להניחם בפינות החדרים מאשר להניחם באמצע החדרים.
4. כדאי שא' מבני הבית יערוך רשימה היכן הניחו את פתיתי החמץ.
  5. יש הנוהגין ליטול ידים לפני הבדיקה.
  6. יעמיד מבני ביתו לידו שישמעו את הברכה (וגם ישתתפו בבדיקה).
  7. אחרי הברכה – אין להפסיק בדיבור עד סוף הבדיקה. לעשות את הבדיקה במתינות, ויזהרו לבדוק תחילה בחדר הסמוך למקום שעשו בו את הברכה.
  8. המקומות הנמכרים לגוי וסגורים במשך החג – אין צריכים בדיקה.
  9. החמץ שמוצאים שמים בשק של נייר.
  10. אם נאבד אחד הפתיתים – נא לצלצל לרב אחרי הבדיקה.
  11. בסוף הבדיקה אומרים "כל חמירא" [הראשון], וקושרים את השקית (יד הכף נשאר בלתי מעוטף) וכו'. לוודא שיש לכה"פ כזית חמץ לשריפה.
  12. **תודה רבה!**: האבא מודה לאשה ולילדים על העבודה היפה שעשו בנקיון הבית לכבוד החג!
  13. אם האבא עדיין לא עשה בדיקת חמץ במשרד (וזה לא נמכר בחמץ), הוא עושה את זה עכשיו.
  14. בדיקת חמץ ברכב.
- * לזכור לשים את השקית של ה-vacuum cleaner באשפה.
- * מי שיש לו retainers עבור השיניים, יערה עליהם מים רותחים אם הם לא ייזקו מכך (עכ"פ מים חמים). מי שיש לו שיניים תותבות או braces וכו' ישטוף את הפה במים חמים (או ע"י שתיית תה חם וכיו"ב).

* **כנ"ל, ליזהר מאוד מאוד עם החמץ הנשאר, הן לשריפה והן לאכילה בבוקר, לשים אותו במקום שמור שהילדים לא יוכלו להגיע אליו וכו'.**

יום ששי, י"ד ניסן - ערב חג הפסח, יום הולדת הרמב"ם - מהשכמת הבוקר עד אחרי ביעור חמץ

סדר הבוקר:

1. טבילה.
2. **בתפלת שחרית:** אין אומרים מזמור לתודה.
3. **סיום מסכת עבור הבכורים:** אם האבא הוא בכור - או יש לכם בן שהוא **בכור** לאביו או לאמו והוא עדיין לפני בר מצוה – האבא משתתף בסיום מסכת שיתקיים לאחרי תפילת שחרית אי"ה ומביא גם את הילד לבית הכנסת.
4. **מכירת חמץ:** מי שעדיין לא מכר את החמץ, להזדרז ולרוץ לרב לסדר את זה.
5. **צפרניים:** נטילת הצפרניים. עדיף לעשות את זה לפני חצות.
6. **תספורת:** צריך להסתפר קודם חצות היום. (אחרי חצות מותר על ידי גוי).
7. **אכילת חמץ:** סוף זמן אכילת חמץ **ב.נ.י. לפני (ראה בלוח המקומי).**
8. **אשפה:** להוציא את כל האשפה מהבית (לרחוב) **ב.נ.י. לפני (ראה בלוח המקומי).**
9. **בדיקת הכיסים:** לבדוק הכיסים ובפרט של הילדים ובמעילים שלהם וכו'.

ביעור חמץ:

- א. ביעור (שריפת) החמץ **לפני (ראה בלוח המקומי).**
- ב. לוודא שגם בשריפת החמץ ישנם עשרה פתיתים.
- ג. אומרים "כל חמירא" השני וה"יהי רצון". לא להשתמש בנפט לשריפה, רק אש רגילה.

במשך היום – מאחרי ביעור חמץ עד הערב

- * **מה כן/לא אוכלים:** במשך היום לא שותים יין ולא אוכלים מצה ולא אוכלים מכל המינים הנכנסים בחרוסת (תפוחים, אגסים ואגוזים) ומרור עד אחר "כורד" של הסדר השני. אבל ביצים ותפוחי-אדמה מותר לאכול. כל הנ"ל הוא גם לקטנים.
- * **שינת הילדים:** באם אפשרי – לסדר שהילדים יישנו במשך היום בכדי שיוכלו להיות ערים בליל הסדר.
- * **יום הולדת הרמב"ם:** לימוד בענינים הקשורים להרמב"ם.

ההכנות עבור ה"סדרים" והסעודות צריכים להיעשות כולם בערב שבת.

נא לזכור: בשנה זו ה"סדר" הראשון הוא בליל שבת והרבה דברים שבשאר השנים מותר לעשותן ביו"ט, בשנה זו (רוב מהם) אסורים.

ההכנות עבור ה"סדרים" והסעודות:

1. **צלי':** בשני לילות הראשונות דחג הפסח לא אוכלים בשר או עוף צלוי.
2. **בדיקת החסה:** לבדוק עלי החסה (מתולעים) ולרחצם ולנגבם.
3. **חריין:** לטחון החריין עבור המרור ויש המכסים אותו היטב בתוך כלי סגור כדי שלא יפוג חריפותו.
4. **חרוסת:** להכין את החרוסת. מערבים: תפוחים, אגסים ואגוזים. הרבי מביא לזה סימן יפה מספרי הארז"ל: כתוב בתורה "חרושת אבן", אבן הוא ר"ת איפל בארין ניסן. [בשאר השנים, באמצע הסדר - לפני טיבול המרור - מרככים חלק מהחרוסת ביין אבל] בקביעות שנה זו מוסיפים יין לחרוסת בערב שבת.
5. **הביצים:** לבשל את הביצים עבור הסדרים עד שיתקשו.
6. **זרוע:** לצלות את הזרוע עבור ב' הסדרים.
7. **מי מלח:** להכין המי-מלח.
8. **מצות:** לפתוח ארגזי המצות ולבדוק שישנן מספיק שלימות ושאין כפולות וכו'.
9. **יין:** לפתוח את הבקבוקים. [יש הסוברים, שאלה שמערבבים יין לבן ביין אדום עבור הסדר שיעשו את זה לפני כניסת השבת].

הכנות לחג:

1. **צפרניים:** נטילת הצפרניים. עדיף לעשות את זה לפני חצות. (שכחת – מותר לאחר חצות).
2. **שעון שבת:** לוודא שהשעון-שבת הוא מתאים לבי לילות הסדר.
3. **עירוב חצירות:** לאלה הצריכים – לעשות עירוב חצרות (לצורך כל השנה).

ממש לפני החג:

- * **תפלת המנחה:** מתפללין יותר מוקדם מכל ערב חג (כי צריכים לומר "סדר קרבן פסח" לפני השקיעה).
- * לפני תפלת המנחה אומרים "הודו" ו"פתח אליהו".

* **סדר קרבן פסח:** אחר תפילת מנחה – לפני השקיעה – אומרים את "סדר קרבן פסח". וצריך האדם הירא והחרד לדבר ה' לקרות אותו בזמנו שתעלה קריאתו במקום הקרבתו, וידאג על חורבן הבית ויתחנן לפני ה' בורא עולם שיבנה אותו במהרה בימינו אמן (ראה לקוטי שיחות חלק ל"ב ע' 36 באריכות).

* **נרות ארוכים (כמו יארצייט ליכט):** למי שאין לוח גז עם אש דולקת במשך שני ימי החג, צריך להדליק יארצייט-ליכט עבור השני ימי החג, בכדי שיהי' אש גם עבור הדלקת הנרות דליל השני של החג. מי שיש לוח גז דולקת וגם משרתת בבית, גם כדאי שתדליק היארצייט-ליכט, כי הרבה פעמים קורה שהמשרתת מכבה את הגז... * **צדקה:** נתינת צדקה לפני הדלקת הנרות עבור ב' פעמים (ב' ימי יו"ט).

הדלקת הנרות:

* צדקה: נותנים לצדקה עבור ב' הימים של החג.

* מדליקים הנרות 18-23 דקות לפני כניסת השבת/החג, (ראה בלוח המקומי) ואם איחרה – אסור להדליק (כמו בשאר הימים טובים כי היום הוא שבת)!

* **הברכות:** 1. להדליק נר של שבת ושל יום טוב. 2. שהחיינו.

* אלה שהולכות לאכול אצל אחרים (הורים, ידידים וכיו"ב) לא לשכוח להדליק נרות בזמן הנכון (18-23 דקות לפני השקיעה)!

ליל הסדר הא':

* **הכנת השולחן ל"סדר":** בזמן שהאבא והילדים מתפללים תפילת ערבית בבית הכנסת, בני הבית מכינים הכל על השולחן (סידור השולחן, הכלים, הצעת המושבים להסיבה וכו'), חוץ מה"קערה" שאותה מסדר האבא מיד בבואו מבית הכנסת קודם הקידוש.

תפילת ערבית:

* האבא יסדר את עצמו באופן שיחזור מיד אחרי התפילה להתחיל הסדר, אז די קינדער זאלן ניט איינשלאפן ווערן, ובפרט שבשנה זו שכבר הזיזו את השעון והסדר מתחיל מאוחר.

* מתחילים מ"מזמור לדוד".

* ב"בואי בשלום" אומרים "גם בשמחה ובצהלה".

* תפלת ערבית של שלש רגלים.

* אחרי תפלת העמידה אומרים "ויכולו" (אבל אין אומרים "ברכה מעין ז'") ואחרי זה הלל שלם, מזמור לדוד, עלינו. [אם בטעות התחילו הלל לפני אמירת "ויכולו", גומרים ההלל ואחרי זה אומרים "ויכולו"].

הכנות ל"סדר"

* מנהג בית הרב, בקבלה מדור דור, להתחיל סדר הראשון תיכף אחרי תפלת ערבית ושלא להאריך בו, כדי לאכול האפיקומן קודם חצות הלילה. חצות הלילה. (ראה בלוח המקומי).
* לפני התחלת הסדר, מצוה לחלק לתינוקות אגוזים, כדי שיראו שינוי ושאלו "מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?".

אם שכחו להכין את:

* **הזרוע:** לוקחים תבשיל אחר של בשר מבושל (או מהמרק וכו').
* **הביצה:** לוקחים תבשיל אחר (מהמרק וכיו"ב) ושמים את זה במקום הביצה.
* **המרור:** חותכים את החריין לחתיכות.
* **החרוסת:** חותכים את הפירות לחתיכות (ואח"כ שמים היין בשינוי).
* **מי מלח:** מכינים רק **קצת** (דהיינו כמה שמוכרח) ובשינוי (קודם שמים המלח ואח"כ המים).

הסדר:

[ככל הפרטים של הסדר נדפסו בקובץ בנפרד].
* האפיקומן יש לאכול קודם חצות הלילה. (ראה בלוח המקומי).
* במים אחרונים, עד אחרי שביעי של פסח, אין מעבירין את הידים על השפתים.
* **שפוך חמתך:** הולכים בלי נרות.
* **קריאת שמע שעל המטה:** קורין רק פרשת שמע (עד ובשעריך) וברכת המפיל.

יום השבת קודש, ט"ו ניסן - יום א' של יו"ט

* סוף זמן קריאת שמע: (ראה בלוח המקומי).
* **ברכת כהנים:** להכין את הילדים ללכת ל"ברכת כהנים" שתקיים בסוף תפלת מוסף.
* **הלל:** אחרי תפלת העמידה של שלש רגלים אומרים הלל שלם.
* **מוריד הטל:**

- בתפלת מוסף, אחרי שמיעת הכרזת הגבאי, מתחילים לומר "מוריד הטל".
- שכח ואמר משיב הרוח ומוריד הגשם – אם נזכר לפני שאמר "(ברוך אתה) ה' מחי המתים" חוזר ל"אתה גבור" אבל אם נזכר אחרי שאמר "(ברוך אתה) ה' מחי המתים" חוזר לראש התפלה.

* מי שמתפלל בבית, ישער מתי מתפללים מוסף בבית הכנסת ואז יתפלל מוסף באמרו מוריד הטל.
* **ולקחת סולת:** אחר התפלה אומרים "ולקחת סולת" ו"שש זכירות".

סעודת החג:

* **קידוש:** הקידוש בסעודה הוא של שבת ושלוש רגלים. אומרים **בלחש** מ"מזמור לדוד" עד "ויקדשהו" ואח"כ **בקול:** "אלה מועדי" וכו'.

* **בברכת המזון:**

- **רצה:** כמו בכל שבת.
- **יעלה ויבא:** מוסיפים "יעלה ויבא". שכח – אם נזכר לאחר שהתחיל הברכה הבאה (אפי"אם רק אמר "ברוך") צריך לחזור לראש, אבל אם נזכר לפני שאמר "ברוך" אומר הנוסח הנדפס בסידור "ברוך.. אשר נתן..".
- **הרחמן:** בסוף ברכת המזון מוסיפים הרחמן של שבת ו"הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו טוב".

* **במשך היום:**

* אסור להכין משבת ליו"ט, ולכן אסור להכין במשך היום שום דבר עבור הלילה (ליל הסדר הב').

* במנחה: אין אומרים צדקתך.

מוצאי שבת קודש - ליל ב' של יו"ט – יום א' לספירת העומר

* כל ההכנות עבור הסדר והסעודה מתחילות אחרי השעה: (**ראה בלוח המקומי**).

* הנשים צריכות לומר "ברוך המבדיל בין קודש לקודש", ורק אז יכולות להתחיל ההכנות (אפילו לפני תפלת ערבית).

תפילת ערבית:

1. תפילת ערבית מתחילה מ"שיר המעלות".
2. בתפלת העמידה מוסיפים "ותודיענו". (שכח לומר "ותודיענו" אומר אחר התפלה "ברוך המבדיל בין קודש לקודש").
3. אחרי תפילת העמידה של שלוש רגלים אומרים הלל שלם.
4. **ספירת העומר: היום יום אחד לעומר.**

ה"סדר" השני:

הדלקת הנרות:

א. מדליקים את הנרות אחרי צאת הכוכבים (**ראה בלוח המקומי**). או סמוך להתחלת ה"סדר" (כל אחת לפי מנהגה).

- ב. מאש דולקת.
ג. מברכים 1. "להדליק נר של יו"ט" 21. "שהחיינו".
ד. [אם צריכים להביא נר דולק משכן – לא יוציאוהו החוצה אא"כ מכוסה [בכד וכיו"ב] שלא יכבנו הרוח].

לפני התחלת הסדר

- א. להזכיר להבני-בית לספור ספירת העומר – יום אחד לעומר.
ב. לבר שכל הנשים והנערות הדליקו נרות. אם אין מספיק נרונים לא להסתמך על זה שידליקו אח"כ בבית אלא ילכו אצל השכנים לקבל נרונים וידליקו לפני הסדר.
ג. מנהג בית הרב, בקבלה מדור דור, שבלילה השני מאריכים יותר בסדר והרבי מאריך בביאור ההגדה ובעניני תורה והתעוררות לעבודה ואין מקפידים לאכול האפיקומן לפני חצות וכו'.

אם בערב שבת שכחו להכין את:

- * הזרוע: מותר לצלות את הזרוע אבל צריכים לאכול אותו מחר ביום ב' במשך היום (אבל לא בלילה כי בלילה אין אוכלים צלי).
* הביצה: מותר לבשל הביצה, אבל צריך לאכלה (או בתחילת הסדר, כמנהגנו, או עכ"פ למחרת במשך היום לפני סוף היום, כי אסור להכין מיו"ט לחול).

אחרי עריכת הסדר

- * התוועדות: עד תשל"א, אחרי עריכת הסדר, הרבי הי' יורד למטה למקום ההתוועדות, בליל ב' דחג הפסח, לערך בשעה 1:30, ואומר כמה שיחות בעניני ההגדה (ולפעמים גם מאמר). ויה"ר שזכה לראות את זה בשנה זו.
* קריאת שמע שעל המיטה - כמו בכל יו"ט.

יום ראשון, ט"ז ניסן - יום ב' של יו"ט

- * סוף זמן קריאת שמע: (ראה בלוח המקומי).
* ברכת כהנים: להכין את הילדים ללכת ל"ברכת כהנים" שתקיים בסוף תפלת מוסף.
* הלל: אחרי תפלת העמידה אומרים הלל שלם.
הסעודה
* קידוש: הקידוש בסעודה הוא של שלש רגלים המתחיל עם "אתקינו וכו' אלה מועדי".

- * סעודת אסתר: טוב לעשות איזה דבר בסעודת היום, לזכר לסעודת אסתר שהיתה ביום זה שבו ביום נתלה המן.

* **בברכת המזון:**

- **יעלה ויבא:** בברכת המזון מוסיפים "יעלה ויבא". שכן – אם נזכר לאחר שהתחיל הברכה הבאה (אפי' אם רק אמר "ברוך") צריך לחזור לראש, אבל אם נזכר לפני שאמר "ברוך" אומר הנוסח הנדפס בסידור "ברוך..אשר נתן..".
- **הרחמן:** מוסיפים "הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו טוב".

* **מסכתא סוטה:** מתחילים ללמוד מסכתא סוטה דף ליום. היום לומדים ה"שער בלאט" וכמבואר בשיחת ערב חג השבועות תשמ"ה בארוכה (שכדאי ללומדה).

מוצאי יום טוב ב' – התחלת חול המועד

בתפלת ערבית לזכור שמוסיפים **ארבעה** דברים בשמונה עשרה:

- א. **מוריד הטל:** אמר "משיב הרוח ומוריד הגשם" ונזכר קודם שאמר "ברוך אתה) ה' מחי המתים" חוזר ל"אתה גבור", אבל אם נזכר לאחרי זה - חוזר לראש התפילה. המסופק – עד שלושים יום חוזר לראש התפילה.
  - ב. **אתה חוננתנו:** שכן ונזכר אחרי שאמר "ה" של חונן הדעת אינו חוזר [ואחר התפילה יאמר "ברוך המבדיל בין קודש לחול"].
  - ג. **ותן ברכה: בתפלת ערבית זו מתחילים לומר ותן ברכה.** טעה ואמר "ותן טל ומטור": אם נזכר לפני שסיים התפלה (ולא משנה מתי נזכר, אפי' באמצע ברכת השנים) חוזר לתחילת ברכת השנים. אם סיים תפלתו חוזר לראש התפלה.
  - ד. **יעלה ויבא:** שכן – אם נזכר לפני שאמר "ה" של "המחזיר שכנתו לציון" אומר שם "יעלה ויבא" וממשיך. אם אמר "ה" ונזכר קודם שאמר "מודים אנחנו לך" אומרו שם. נזכר לפני שסיים "יהיו לרצון" השני חוזר ל"ירצה". סיים "יהיו לרצון" השני – חוזר לראש התפלה.
- * **ספירת העומר:** היום שני ימים לעומר.

* **הבדלה:**

- אין מברכים על הבשמים ולא על האש.
- אין אומרים ויתן לך.

יום שני, יום א' דחול המועד – י"ז ניסן

בתפלת שחרית:

- * אין אומרים מזמור לתודה.
- בתפילת שמונה עשרה מוסיפים:

ה. **מוריד הטל:** אמר "משיב הרוח ומוריד הגשם" ונזכר קודם שאמר "ברוך אתה ה' מחיי המתים" חוזר ל"אתה גבור", אבל אם נזכר לאחרי זה - חוזר לראש התפילה. המסופק – עד שלושים יום חוזר לראש התפילה.

ו. **ותן ברכה:** טעה ואמר "ותן טל ומטר": אם נזכר לפני שסיים תפלת העמידה (ולא משנה מתי נזכר, אפי' באמצע ברכת השנים) חוזר לתחילת ברכת השנים. אם סיים תפלתו חוזר לראש התפילה.

ז. **יעלה ויבא:** שכח – אם נזכר לפני שאמר "הי" של "המחזיר שכינתו לציון" אומר שם "יעלה ויבא" וממשיך. אם אמר "ה" ונזכר קודם שאמר "מודים אנחנו לך" אומרו שם. נזכר לפני שסיים "יהיו לרצון" השני חוזר ל"רצה". סיים "יהיו לרצון" השני – חוזר לראש התפילה.

* חצי הלל.

* מוסף לשלש רגלים.

במשך היום

* **כוס יין:** כל יום של חול-המועד, שותים כוס יין (באמצע א' הסעודות).

* **ברכת המזון:** בברכת המזון מוסיפים "יעלה ויבא". שכח – אם נזכר לפני שאמר ברוך של הברכה הבאה אומר הנוסח הנדפס בסדור "ברוך..אשר נתן..". ואם התחיל הברכה הבאה אינו חוזר.

* **במשך היום:** לומדים **מסכתא סוטה** דף ב'.

* **בתפילת ערבית - ספירת העומר:** היום שלשה ימים לעומר.

יום שלישי, יום ב' דחול המועד פסח - ח"י ניסן

יום הולדת הרה"ג הרה"ח והמקובל וכו' הרב לוי יצחק שניאורסאהן – אביו של הרבי, ויום הברית מילה של הרבי.

* **בתפלת שחרית:** כמו אתמול.

במשך היום

* **כוס יין:** כל יום של חול-המועד, שותים כוס יין (באמצע א' הסעודות).

* **ברכת המזון:** בברכת המזון מוסיפים "יעלה ויבא". שכח – אם נזכר לפני שאמר ברוך של הברכה הבאה אומר הנוסח הנדפס בסדור "ברוך..אשר נתן..". ואם התחיל הברכה הבאה אינו חוזר.

* לומדים **מסכתא סוטה** דף ג'.

* **תפילת ערבית - ספירת העומר** – היום ארבעה ימים לעומר.

יום רביעי, - יום ג' דחול המועד פסח, י"ט ניסן

* תפלת שחרית: כמו יום א' דחול המועד.

במשך היום

* **כוס יין:** כל יום של חול-המועד, שותים כוס יין (באמצע א' הסעודות).
* **ברכת המזון:** בברכת המזון מוסיפים "יעלה ויבא". שכח – אם נזכר לפני שאמר ברוך של הברכה הבאה אומר הנוסח הנדפס בסדור "ברוך..אשר נתן..". ואם התחיל הברכה הבאה אינו חוזר.
* לומדים **מסכתא סוטה דף ד'.**

* **תפילת ערבית - ספירת העומר** – היום חמישה ימים לעומר.

יום חמישי, כ' ניסן - יום ד' דחול המועד, ערב יו"ט שביעי של פסח

* בתפלת שחרית: כמו יום א' דחול המועד

במשך היום

* **כוס יין:** כל יום של חול-המועד, שותים כוס יין (באמצע א' הסעודות).
* **ברכת המזון:** בברכת המזון מוסיפים "יעלה ויבא". שכח – אם נזכר לפני שאמר ברוך של הברכה הבאה אומר הנוסח הנדפס בסדור "ברוך..אשר נתן..". ואם התחיל הברכה הבאה אינו חוזר.
* לומדים **מסכתא סוטה דף ה'.**

עירוב תבשילין:

לזכור לעשות עירוב תבשילין!!!! דהיינו: לוקחים מצה שלימה ודבר מבושל כמו חתיכת דג או בשר מבושל שיש בו כזית, ונותנים לאחד (אחרי בר מצוה) שלא מבני הבית, **שיזכה** את העירוב, ואומרים את הנוסח הכתוב בסידור.

את העירוב מצניעים עד יום השבת (אחרון של פסח) שאז אוכלים אותו (וכדלהלן).

נא לזכור: העירוב תבשילין הוא לא רק עבור הבישול מיו"ט לשבת אלא גם עבור הדלקת נרות מיו"ט לשבת. ולכן, אלה שלא אוכלים בבית ולא מבשלים מיום טוב לשבת (אבל מדליקים נרות שבת בבית) מ"מ יעשו עירוב תבשילין עבור הדלקת הנרות של שבת ושישימו לכה"פ מים חמים לבשל בעש"ק עבור הש"ק על הפלאטה וכיו"ב. ואם אינם מבשלים כלום, יש להניח העירוב תבשילין בלי ברכה.

* **תפילת המנחה:** קרבנות, אשרי, ושמונה עשרה (מוריד הטל, ותן ברכה, יעלה ויבא) עלינו.

לפני כניסת החג

* **פמוטים:** לאלה שמתמשות ב"נרונים", להכין מספיק נרונים גם עבור מחר להדלקת נרות שבת קודש.

* **שעון שבת:** לוודא שהשעון-שבת הוא מתאים לבי לילות וימי החג.

* **יארצייט ליכט:** למי שאין לוח גז עם אש דולקת במשך שני ימי החג, צריך להדליק יארצייט-ליכט עבור השני ימי החג, בכדי שיהי אש גם עבור הדלקת הנרות דיום השני של החג (שבת). מי שיש לוח גז דולקת וגם משרתת בבית, גם כדאי שתדליק היארצייט-ליכט, כי הרבה פעמים קורה שהמשרתת מכבה את הגז...

הדלקת הנרות

* **צדקה:** נתינת צדקה לפני הדלקת הנרות עבור בי פעמים (בי ימי יו"ט).
* מדליקין 18 דקות לפני השקיעה. (ראה בלוח המקומי). אם איחרה - יכולה להדליק גם לאחר זג (אבל רק מאש דולקת!).

* להזכיר לאלה שהולכות לאכול אצל אחרים שלא לשכוח להדליק נרות.

* בהדלקת נרות מברכים רק ברכה אחת: להדליק נר של יו"ט ואין מברכים שהחינו.

שמחת שביעי של פסח ואחרון של פסח גדולה משאר ימי הפסח
(ספר המנהגים).

תפילת ערבית:

1. תפילת ערבית מתחילה מ"שיר המעלות".
2. אחרי תפילת העמידה של שלש רגלים אומרים **ספירת העומר** – היום ששה ימים לעומר.

סעודת יום טוב

* לא להתחיל הסעודה לפני שברור שכל הנשים והילדות - ובפרט האורחות – הדליקו נרות.

* **קידוש:** של שלש רגלים, ומתחילים מ"סברי מרנן" ואין אומרים שהחינו.

* **ספר השיחות ת"ש:** בזמן המתאים, כדאי לקרוא (בשעת הסעודה וכיו"ב) עם הבני-בית הסיפור עם הרבנית הצדקנית בימי ילדותה - מספר השיחות קייץ ת"ש ע' 71-72 סעיפים ב-ג-ד [וראה גם סעיפים טז-יט]. וישנו ביאור נפלא של הרבי על זה, בלקו"ש חלק ל"ז ע' 14 ואילך.

* בברכת המזון:

- **יעלה ויבא:** בברכת המזון מוסיפים "יעלה ויבא". שכת – אם נזכר לאחר שהתחיל הברכה הבאה (אפי' אם רק אמר "ברוך") צריך לחזור לראש, אבל אם נזכר לפני שאמר "ברוך" אומר הנוסח הנדפס בסידור "ברוך..אשר נתן..".
- **הרחמן:** מוסיפים "הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו טוב".

* **בלילה:** מנהג ליובאוויטש שנעורים כל הלילה ומתעסקים בלימוד. עלות השחר (ראה הזמן בלוח המקומי).

יום שישי, שביעי של פסח, ערב שבת קודש, כ"א ניסן

- * **ברכת כהנים:** להכין את הילדים ללכת ל"ברכת כהנים" שתתקיים בסוף תפלת מוסף.
- * **הלל:** חצי הלל.
- * **שירת הים:** בקריאת התורה, כשקורין את השירה – עומדים.

סעודת החג

* **הקידוש:** הקידוש בסעודה הוא של שלש רגלים המתחיל עם "אתקינו וכו' אלה מועדי".

* בברכת המזון:

- **יעלה ויבא:** בברכת המזון מוסיפים "יעלה ויבא". שכת – אם נזכר לאחר שהתחיל הברכה הבאה (אפי' אם רק אמר "ברוך") צריך לחזור לראש, אבל אם נזכר לפני שאמר "ברוך" אומר הנוסח הנדפס בסידור "ברוך..אשר נתן..".
- **הרחמן:** מוסיפים "הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו טוב".

* **במשך היום:** לומדים **מסכתא סוטה** דף ו'.

* המנהג בליובאוויטש הוא שהולכים ל"**תהלוכה**".

ההכנות לשבת

* מי שהניח עירוב תבשילין, מבשל ומכין כל הדברים לשבת בעוד היום גדול, דהיינו שיש מספיק זמן לאכול את הדברים עוד לפני כניסת השבת. ולכן, להתארגן באופן שגם הטשאלנט יהי' מבושל כל צרכו ומוכן לאכול זמן מה לפני כניסת השבת.

* **הכנת הקניידלאך לאחרון של פסח:** ישנם כמה מנהגים בזה (האם להכין אותם בערב שבת או לא). ולכן כל אחד ינהג כמנהג אבותיו ואלו דברי אלקים חיים. מי שאין לו/ה מנהג מסויים, הנה לעני"ד מותר להכין קניידלאך עם הג' תנאים הבאים: 1. שמכינים אותם בערב שבת אחר חצות [ולא טועמים אותם ל"טועמיי"]. ב. שהכלים שמשתמשים בהם לעשות הקניידלאך לא ישתמשו בהם לאחר זה לשום דבר אחר אלא מצניעים אותם עד לשנה הבאה. ג. ועיקר - **שזה רק לאלו שהניחו עירוב תבשילין!**

ליל שבת - אחרון של פסח

* לפני תפלת המנחה אין אומרים "הודו" אבל אומרים "פתח אליהו" ו"ידיד נפש".
* אלה שאוכלים סעודת משיח במקום ציבורי (בית הכנסת או בית חב"ד וכו') צריכים לזכור להביא את היין והמצות לפני שבת.

הדלקת הנרות

* הדלקת הנרות היא 18 דקות לפני השקיעה **כמו כל ערב שבת**. (ראה בלוח המקומי). אם איחרה, אסור להדליק.

* להזכיר לאלה שהולכות לאכול אצל אחרים **שלא לשכוח להדליק נרות בזמן הנכון**.

* ההדלקה היא רק מאש הדולקת.

* **הברכה:** להדליק נר של שבת ושל יום טוב ואין מברכים שהיינו!

תפילת ערבית:

- תפילת ערבית מתחילה מ"מזמור לדוד".
- "לכה דודי" בהקטע של "בואי בשלום" אומרים "גם בשמחה ובצהלה".
- תפלת העמידה של שלש רגלים (בהוספת הנוסח של שבת).
- אחרי תפילת העמידה של שלש רגלים אומרים **ספירת העומר** – היום שבעה ימים שהם שבוע אחד לעומר.

סעודת החג

- * המנהג הוא לצרף את המצה של העירוב תבשילין בתור לחם משנה אבל לא לאכלה עד למחר.
- * שלום עליכם, כי מלאכיו, אשת חיל, אתקינו – בלחש.
- * **קידוש:** קידוש של שלש רגלים. מתחילים מ"יום השישי" ואין אומרים שהיינו.
- * **בסעודה - שרוי:** מהדרין לאכול שרוי (געבראקסט) בכל הסעודות של אחש"פ ומכל מאכל.
- * **מים אחרונים:** במים אחרונים שוב מעבירים המים על השפתים.

* בברכת המזון:

- **רצה ויעלה ויבא:** בברכת המזון מוסיפים רצה ו"יעלה ויבא". שכח "יעלה ויבא" – אם נזכר לאחר שהתחיל הברכה הבאה (אפי' אם רק אמר "ברוך") צריך לחזור לראש. אבל אם נזכר לפני שאמר "ברוך" אומר הנוסח הנדפס בסידור "ברוך.. אשר נתן..".
- **הרחמן:** מוסיפים הרחמן של שבת ו"הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו טוב".

אחרון של פסח, יום השבת קודש, כ"ב ניסן

- * **ברכת כהנים:** להכין את הילדים ללכת ל"ברכת כהנים" שתתקיים בסוף תפלת מוסף.
- * **הלל:** אחרי תפלת העמידה של שלש רגלים אומרים חצי הלל.
- * **יזכור:** לפני תפלת מוסף אומרים יזכור. אלה שלא יכולים/ות ללכת לבית הכנסת (מאיזה סיבה שתהי) יכולים/ות לומר בבית.
- * **ולקחת סולת:** אחרי מוסף אומרים "ולקחת סולת".

סעודת החג

- * המנהג הוא להניח את המצה של העירוב תבשילין בתור לחם משנה. [יש כאלה שמשאירים אותה לסעודה שלישית, ובקביעות שנה זו לא תמיד מתאפשר כי סעודת משיח, בדרך כלל, מתקיימת בבית הכנסת והעירוב תבשילין נמצא בבית].
- * מזמור לדוד עד זכור את יום וגו' וינח ביום השביעי על כן וגו' – אומרים בלחש. ומתחילים בקול "אלה מועדי".
- * **שרוי':** מהדרין לאכול שרוי' (געבראקטס) בכל הסעודות ומכל מאכל.
- * **מים אחרונים:** במים אחרונים שוב מעבירים המים על השפתים.

* בברכת המזון:

- **רצה ויעלה ויבא:** בברכת המזון מוסיפים "רצה" ו"יעלה ויבא". שכח "יעלה ויבא" – אם נזכר לאחר שהתחיל הברכה הבאה (אפי' אם רק אמר "ברוך") צריך לחזור לראש. אבל אם נזכר לפני שאמר "ברוך" אומר הנוסח הנדפס בסידור "ברוך.. אשר נתן..".
- **הרחמן:** מוסיפים הרחמן של שבת ו"הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו טוב".

* **במשך היום:** לומדים **מסכתא סוטה** דף ז'.

מנחה

- * מתפללין תפילת המנחה (של שלש רגלים ואין אומרים צדקתך), ולאחרי זה עורכים סעודת משיח.

סעודת משיח

1. נוטלים ידיים לסעודה (**לפני השקיעה** ואוכלים לכה"פ כזית לפני השקיעה).
2. יש הנוהגים לאכול המצה של עירוב תבשילין [כנ"ל, בקביעות שנה זו לאו דוקא שזה מתאפשר].
3. **שתיית ד' כוסות** (מלאים) – עם הכוונה שזה שייך לגאולה העתידה. אלה שספק אצלם אם שתו כל הד' כוסות בכוונה זו (שזה שייך לגאולה העתידה) בודאי ישלימו, דשתיית ד' הכוסות צריכה להיות באופן ודאי וברור, וכאמור, שעיי"ז מקרבים הגאולה העתידה. ראה העתק הכי"ק מהגהת הרבי על המאמר של אחש"פ תשמ"ט (והחרים) אודות שתיית הד' כוסות.
4. **ניגונים**: נוהגין לנגן הניגונים של כל הרבנים ו"האפ קאזאק".
5. **משיח'ס טאנץ** - ישנם ב' פירושים בזה: או מחול שיש לו שייכות והקדמה למשיח או שמשיח משתתף בו, ולנו כדאי לבאר כאופן השני.
6. **בברכת המזון**:
  - **רצה ויעלה ויבא**: בברכת המזון מוסיפים רצה ו"יעלה ויבא". שכח "יעלה ויבא" – אם נזכר לאחר שהתחיל הברכה הבאה (אפי"א אם רק אמר "ברוך") צריך לחזור לראש, אבל אם נזכר לפני שאמר "ברוך" אומר הנוסח הנדפס בסידור "ברוך.. אשר נתן..".
  - **הרחמן**: מוסיפים "הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו טוב".

מוצאי אחרון של פסח

- * תפלת ערבית [או אמירת "ברוך המבדיל בין קודש לחול"] אחרי השעה: (**ראה בלוח המקומי**).
- * **בתפלת ערבית**: אומרים אתה חוננתנו. שכח ונזכר אחרי שאמר "הי" של "חונן הדעת" - אינו חוזר [ואחר התפילה יאמר "ברוך המבדיל בין קודש לחול"].
- * אומרים "ויהי נועם" ו"ואתה קדוש".
- * ספירת העומר – היום שמונה ימים שהם שבוע אחד ויום אחד לעומר.
- * אחרי שהנשים מתפללות תפלת ערבית או עכ"פ אומרות "ברוך המבדיל בין קודש לחול" נוהגות לחכות קצת זמן עד שהרב זוכה את החמץ מהערב קבלן וכו' לפני פתיחת המקומות של החמץ וכו'. [יש כאלה שנוהגות לחכות שעה אחת אחרי החג].
- * **הבדלה**: מברכים על הבשמים ועל האש ואומרים ויתן לך.

**במוצאי החג מאחלים :
"א געזונטן זומער און א פרייליכן תמיד".**

בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל!!

הרב לוי יצחק גרליק
Sichosonline.org

כתב יד קדשו של הרבי – הגהות על המאמר והחרים תשמ"ט אודות שתיית ד' כוסות בסעודת משיח

ועבודת רבותינו נשיאינו, אדמו"ר הזקן ^{פ"א} וכן מו"ח אדמו"ר, הרי בודאי ובודאי שבכתם של מעשינו ועבודתנו, ^{פ"ב} אכילת סעודת משיח ושתיית ד' כוסות ^{פ"ג} להביא את הגאולה מיד, כהרף עין ^{פ"ד} ממש. ובודאי שכל אחד ישלים ד' הכוסות, וגם אלה שספק אצלם אם שוה כל ד' הכוסות ככתונה זו (שוה שייך לגאולה העתידה) בודאי ישלימו, דשתיית ד' הכוסות צריכה להיות באופן דאי וברור, וכאמור, שעיני ^{פ"ה} הגאולה העתידה.

(ה) ויהי רצון שכל זה יהי בגילוי ממש באופן שכל אחד מראה באצבעו ואומר זה ^{פ"ו} - בדוגמת סעודת משיח ^{פ"ז} להבנות באצבע המצה והיין, ובפנימיות - בדוגמת המצה והכוסות וסעודת משיח שנעשים דם ובשר כבשרו, ומתוך שמחה וטוב לבב, ותיכף ומיד ממש, ולא עיכבן אפילו כהרף עין.

והענין מהיווד דמים נתמה מרה על הגאולה העתידה, כמזכור בסמוך (ישע"י ט, ו) 'לפרכה המשיח ולשולט אין קץ' (ראה ספר הערכים חב"ד מערכת אריות אות מ"ס (ב) ס"ו. ויש"ג), שאחד הביאורים בזה הוא - שהעולם מצד בריאתו הוא מסובכ רק משלש רוחות, כמאור"ל (כ"כ כה, סע"א) 'עולם לאסדרה הוא ומה ורוח צפונית אינה מסובכת' (היינו, שמצד רוח צפונית ש"מ צפון הפתח ג"י (דימי א, יד) יש מקום לצנינים בלתי רצויים), ולעיל יהי העולם מסובכ מכל ד' רוחותיו, גם מרת הצפונית. ויש לומר, שגם ענין זה מזכור בד' הכוסות ששוחים עכשיו (באחש"פ) - כי זה שלעיל יהי העולם מסובכ מכל ד' רוחותיו, ונעשה זה ע"י מעשינו ועבודתנו עכשיו.

(17) נוסף על גאולה המשיחית (של האדם העובד),
 (18) שמיר סכני - בנוגע להגילוי דקיים שהי כהגאולה דיצ"מ. ותאריך בנוגע להגילוי דגאולה העתידה, שאו יאמר שני פעמים זה (תענית בסופה).

(18) דלא ר"ת ג"מא"ס הוסיף לז"ן יתע"ג ע"ג ע"ג

רטו תורת מנחם – ספר המאמרים מוקט – ניסן

הכוסות דאחרון של פסח), גאולה בפשטות¹⁹ למטה מעשרה טפחים. ובפרט שמעשינו ועבודתנו עכשיו הם כננס על גבי ענק, כיון שהם באים לאחרי ובהמשך למעשי ועבודת רבותינו נשיאינו, אדמו"ר הזקן אדמו"ר האמצעי אדמו"ר הצ"צ אדמו"ר המהר"ש אדמו"ר נ"ע וכן מו"ח אדמו"ר, הרי בודאי ובודאי שבכתה של מעשינו ועבודתנו, כולל אכילת סעודת משיח ושתיית ד' כוסות באחרון של פסח, להביא את הגאולה מיד, כהרף עין ממש²⁰.

(ה) ויהי רצון שכל זה יהי בגילוי ממש באופן שכל אחד מראה באצבעו ואומר זה²¹ – בדוגמת סעודת משיח שמראים באצבע המצה והיין, ובפנימיות – בדוגמת המצה והכוסות וסעודת משיח שנעשים דם ובשר כבשרו, ומתוך שמחה וטוב לבב, ותיכף ומיד ממש, ולא עיכבן אפילו כהרף עין.